

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in tisk: Ljubljana, Franciškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pisem ne sprejemamo. Izšaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Dln. za inosostno 80 Dln. Član sekcije J. U. U. plačuje list v članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3173

SPOMENICA

Izvršnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega
udruženja izročena gospodu ministru prosvete.

Gospodu ministru prosvete,

Beograd.

Izvršnemu odboru Jugoslovenskega učiteljskega udruženja je čast opozoriti Vas, g. minister, v tej spomenici na pereča vprašanja osnovne šole in njenih delavcev, v nadi, da jim posvetite polno pažnjo in storite vse, da bodo čimprej rešena v duhu želja jugoslovenskega učiteljstva.

Vzdrževanje osnovnih šol.

Vzdrževanje osnovnih šol je v mnogih krajih nezadostno, ali pa tako pomanjkljivo, da ovira pravilno delo v šoli in pozroča učiteljem mnogo težkoč. Vzrok temu je največkrat nezadostna briga občinskih uprav. Radi tega je potrebna skrb s strani upravnih oblasti, da bodo občinske uprave oddale šolam sorazmeren del zbranih dohodkov, kakor je to predpisano v zakonu o narodnih šolah in v zakonu o občinah. V popolnoma siromašnih krajih bi morale vzdrževati šole banovine ali pa država.

Nadzorstvo osnovnih šol.

Vprašanje šolskega nadzorstva še do danes ni rešeno tako, kot zahtevajo interesi države in šole. Pravilno rešitev tega vprašanja so stalno ovirali izvenšolski vplivi. Najboljša rešitev tega vprašanja bi bila, ako bi bili šolski nadzorniki imenovani na podlagi razpisa iz vrst starejših učiteljev osnovnih šol, ki bi jim pa morala biti zagotovljena stalnost in odredjena posebna nagrada poleg plače osnovno-šolskega učitelja.

Prenatranost šolskih razredov.

Radi stalnega naraščanja osnovno-šolskih otrok je potrebno vedno večje število razredov in večje število učiteljstva. Ta lepi pojav, da ljudstvo vedno raje pošilja svoje otroke v osnovno šolo, kjer dobijo vsaj osnovno izobrazbo, zasluži največje priznanje vseh državnih činiteljev. Zakon o narodnih šolah predpisuje v § 51 minimalno in maksimalno število učencev v vsakem razredu. Ukinitve te zakonite odredbe s projektiranim finančnim zakonom ni v skladu s pedagoškimi in higijenskim pogoji pravilnega šolskega napredka. Današnji nezdravi pojavi, ko ima eden učitelj po 100, 150 in celo do 200 učencev, je treba takoj odpraviti, ker so škodljivi zdravju učiteljstva in učencev. Zviševanje števila učencev po razredih nasprotuje pedagoškimi principom, šolski praksi, higieni in željam roditeljev.

Pravila rešitev tega vprašanja se nahaja v sedanjem predpisu zakona o narodnih šolah in vsi razlogi govore za to da: § 51 zakona o narodnih šolah ostane v veljavi; tudi v bodoče naj se odpravijo novi razredi in nastavlja novi učitelji.

Upraviteljstva osnovnih šol.

V smislu objavljenega predloga finančnega zakona za leto 1933/34 je predvidena ukinitve zadnjega odstavka § 113. zakona o narodnih šolah, po katerem so oproščeni razrednega pouka upravitelji onih osnovnih šol, ki imajo nad 12 razredov. Projektirana ukinitve omenjenega predpisa bi bila kvarna za pravilno delo v šolah z mnogo razredi. Obremenitev upravitelja z razredom s 50 učenci, velikim administrativnim delom, z brigo in materialno odgovornostjo za šolsko premično in nepremično premoženje, ki znaša večkrat tudi po nekaj milijonov dinarjev, z nadzorovanjem dela v vseh ostalih razredih in nadomeščanjem bolnih in na dopustu se nahajajočih učiteljev, kakor tudi z vsemi drugimi dolžnostmi v šoli in izven nje — pomeni nazadovanje. Dobri učitelji se bodo branili te dolžnosti, ker bo pač nemogoče, da bi jo mogli pravilno izvršiti pod novimi, težkimi pogoji.

To vprašanje bo najprilneje rešeno ako ostane sedanj predpis zakona o narodnih šolah še nadalje v veljavi, ali ako se spremeni največ v toliko, da se poveča število razredov za osvoboditev razrednega pouka za dva do tri razrede; ako bi vsako šolsko poslopje imelo svojega upravitelja za deske in dekliške razrede in ako se upravitelju, ki nima naturalnega stanovanja in drv in ni oproščen razrednega pouka odredi posebna nagrada, ki naj jo izplačujejo občine po številu razredov in draginskemu razredu.

Premeščanje učiteljstva.

Premeščanje učiteljstva med šolskim letom, posebno v zimskem času, povzroča največje nerazpoloženje med učiteljstvom in roditelji. S tem se škoduje v prvi vrsti šoli ter se materialno in zdravstveno upropašča učiteljske družine. Vsako premešitev, ki ni posledica disciplinskega postopka in obsodbe, ki jo ni narekovala državna potreba in ki ne izvira iz posebne potrebe prosilca, je treba povsem onemogočiti.

Interes države, šole, učiteljstva in njegovega kulturnega dela izven šole zahteva, da

se učiteljska premeščanja vrše samo z razpisom in samo med velikimi počitnicami. Na učiteljske premešitve ne smejo vplivati neodgovorne osebnosti, posamezna udruženja in neosnovane ali anonimne ovadbe.

Pravilnik k zakonu o narodnih šolah.

Mnogi predpisi sedanjega zakona o narodnih šolah se ne tolmačijo in ne izvajajo po vseh šolskih oblasteh enako. Radi tega je nujna potreba, da čim prej izide pravilnik o tolmačenju tega zakona.

Učne knjige.

Z izenačenjem učnih knjig v vsej državi bi se zelo pospešilo delo za duhovno edinstvo našega naroda. Ker čaka tudi to vprašanje rešenja in ker je rešitev tega vprašanja olajšana z dovršitvijo učnega načrta in programa za osnovno šolo v Glavnem prosvetnem svetu, je treba čim prej rešiti vprašanje enotnih učnih knjig bodisi da izda te knjige država ali kombinirano založba države in privatnih založb.

Snov v vsaki učni knjigi, v priporočenih mladinskih knjigah in časopisih mora biti tiskana izmenoma z obema črkopisoma in urejena tako, da bosta oba črkopisa zastopana približno enako, da bi se s tem doseglo edinstvo v pisanju.

Ako ostanejo učne knjige še nadalje v privatnih založbah, naj nastavlja njihovo ceno ministrstvo prosvete, da bi se preprečil prevelik zaslužek na račun staršev šolskih otrok.

Namestitve učiteljskih abiturientov.

Veliko število abiturientov učiteljske čake na nastavitve. Z ozirom na veliko potrebo otvoritve novih razredov in spopolnjevanja izpraznjenih učiteljskih mest je treba najti proračunsko možnost za namestitve vseh novih učiteljskih kandidatov. Ako je zaradi proračunskih težkoč nemogoče nastavitve vse nove kandidate, tedaj je treba nastavitve najprej one, ki so prej dovršili učiteljske, ki so dosegli boljši uspeh in so siromašni. Novi kandidati bi mogli priti tudi na mesta onih učiteljev, ki so dovršili z zakonom predpisano število službenih let in ki bi se jih moralo avtomatično upokojiti.

Šolska poslopja.

Sedanje število šolskih poslopij ni zadostno, da bi sprejelo vse doraščajoče otroke. Zato je treba pospešiti zidanje novih šolskih poslopij posebno v siromašnih krajih z večjo pomočjo banovine in države. Dohodki učnih knjig bi znatno olajšali uspešnejšo rešitev tega vprašanja.

Administrativni postopek pri zidanju nove šole je treba čim bolj poenostaviti, da ne bo zapreka narodni želji in odločitvi, postaviti čim prej šolsko poslopje.

Stanarina poročenih učiteljc.

Pravica na stanarino poročenih učiteljc ne bo pravilno rešena s spremembo § 84. zakona o narodnih šolah kot to predvideva načrt finančnega zakona za leto 1933/34. Pravilno je, da ima poročena učiteljica pravico na stanarino, ako njen soprog nima naturalnega stanovanja in kuriva.

Za stalnost učiteljstva!

Učiteljeva stalnost na službenem mestu v zvezi z razpisom, je velike važnosti in koristna za šolo in učiteljevo kulturno delo izven šole. Ministrstvo prosvete bi bilo z uvedbo stalnosti razbremenjeno sedanjega ogromnega dela radi učiteljskih premešitev in obravnavano pred nezaželenimi vplivi na te premešitve, jim številnim dolžnostim samo tedaj, ako ve, ji mštevili dolžnostim samo tedaj, ako ve, da mu je z zakonom zagotovljena stalnost v kraju. Večji rezultati njegovega prosvetnega dela se morejo pričakovati samo tedaj, ako delj časa službuje v enem kraju.

Poštninska prostost za šole.

V smislu zakona o narodnih šolah so osnovne šole oproščene poštne. Po najnovjši uredbi ministrstva prometa je predvidena oprostitve šol samo od pisemske poštne, a ne tudi za denarne pošiljke in pakete. Potrebno je, da se uredba v tem smislu spopolni.

Nemorale ovadbe proti učiteljstvu.

Čestokrat se dogaja, da so učitelji obtoženi za izmišljene ali brezpomembne pregreške ali pa prihajajo anonimne ovadbe proti njim — in vse to se ostro presoja in so učitelji kaznovani z večjimi kaznimi, nego ostali državni uradniki.

Želja učiteljstva je, da se anonimne obtožbe kot nedostojne ne jemljejo v obzir; zahteva naj se kavčija, ki naj jo vplača tožilec istočasno, ko vloži tožbo in ki naj mu

Enodušno odobravanje „Spomenice predsednikov dravske sekcije JUU“ s strani učiteljstva.

JUGOSLOVENSKO UČITELJSKO UDRUŽENJE, SEKCIJA ZA SAVSKO BANOVINO V ZAGREBU izjavlja, da se u potpunosti soglašava u pogledu položaja i potreba našega osnovnoga školstva i učiteljstva, iznesenih u »Spomenici« zborna predsednika svih sreskih društava sekcije Jugoslovenskoga učiteljskoga udruženja za Dravsku banovinu u Mariboru od 6. novembra ove godine, ujedno s molbom, da bi Izvršni odbor u duhu te spomenice poradio kod gospodina Ministra prosvete i ostalih nadležnih faktora.

SRESKO DRUŠTVO JUU LJUBLJANA OKOLICA VZHODNI DEL izjavlja, da je na učiteljskem zborovanju dne 7. dec. 1932. v osnovni šoli v Mostah soglasno izglasovalo sledečo resolucijo: »Naše društvo toplo pozdravlja »Spomenico«, sprejeto na predsedniškem zborovanju v Mariboru dne 6. novembra 1932., ter se ji v vsem obsegu pridružuje.«

UČITELJSTVO JUU SRESKEGA DRUŠTVA V ŽUŽEMBERKU, zbrano na svojem rednem zborovanju 10. dec. 1932., odobruje spomenico predsedstva nega zbora JUU sekcije za dravsko banovino v vseh točkah ter izreka svojo popolno solidarnost. Smatramo, da je učiteljski stan v današnjih časih eden izmed prvih in glavnih stebrov prave nacionalne in državljanske vzgoje, katero more vršiti edino le, če bo užival vsestransko široko moralno in gmočno oporo pri merodajnih činiteljih. Ker je mo-

goče pričakovati pravih uspehov našega dela v šoli in izven nje le, če je učitelj(ica) dalje časa v istem službenem kraju, je učiteljska stalnost za miren in normalen razvoj dela prvi pogoj. Premestitve naj se vršijo le na podlagi službeno ocenjene delavnosti poedinih učnih oseb, informacije s strani lajkov naj se pa pri tem principielno zavračajo.

JUU SRESKO DRUŠTVO ZA SREZ ZA ČRNOMELJ-METLIKA, zbrano na svojem zborovanju 10. dec. v Črnomlju, je po situacijskem poročilu predsednika tov. Matka Ljubiča razpravljalo o spomenici in se enoglasno pridružuje nastopu predstavništva naše sekcije ter jo poziva, da vztraja na svoji začetni poti, za pravice članstva, podvig šolstva in prosvete med narodom.

JUU SRESKO DRUŠTVO LOGATEC je poslalo sledečo resolucijo: Učiteljstvo, zbrano na zborovanju 10. decembra t. l. odobrava odločen nastop sekcije JUU v Ljubljani za interese učiteljskega stanu in šolstva ter poziva sekcijo, da vodi odločen boj proti vsaki korupciji v smeri, da bodi vodilna nit v vsem javnem in upravnem življenju — poštenost in temelj — zakon. Članstvo izjavlja, da stoji kot en moč za svojim vodstvom.

JUU — DRUŠTVO ZA SREZ KAMNIK je na svojem zborovanju dne 7. t. m. razpravljalo o »Spomenici«, sprejeti na predsedniškem zborovanju v Mariboru, jo vsestransko odobravalno in soglasno sprejelo.

propade, ako preiskava ugotovi, da je obtožba neosnovana.

Potni računi ob premeščanju.

Učitelji premeščeni po službeni potrebi, dobivajo povrnitev potnih stroškov šole po otvoritvi kredita v novem kraju. Ker se zaveda z otvoritvijo kredita večkrat zelo zavleče in ker žive učitelji v slabih materialnih razmerah je potrebno, da se učiteljem izplača pred selitvijo akontacija na potne stroške in naj se jih ne razrešava od dolžnosti v službenem kraju, dokler jim ni bila izplačana akontacija.

Napredovanje v V. grupo.

Napredovanje učiteljstva v V. grupo je preveč otežkočeno zaradi nepravilnega predpisa § 258. uradniškega zakona. Da bi moglo učiteljstvo napredovati v V. grupo pod praviimi pogoji, je potrebno spremeniti ta predpis v uradniškem zakonu tako, da morejo napredovati učitelji v V. grupo po dovršenih 20 službenih letih ako imajo ¼ odličnih ocen in niso bili nikoli slabo ocenjeni.

Služba učiteljev v vojski.

Učitelji, ki so morali radi odsluženja vojaščine dati ostavko na učiteljsko službo in so radi vojne ovirani, da bi se ponovno vrnili v službo ter učitelji, ki zaradi vojne niso mogli biti nastavljeni a so bili vojni obvezanci med vojno leta 1914. do 1918., so zaostali v napredovanju po grupah v razmerju s svojimi šolskimi tovariši, ki niso bili vojni obvezanci. Na ta način, namesto da bi bili nagajeni za svoje sodelovanje v vojni, so občutno kaznovani. Da bi se ta nepravilnost vsaj sedaj popravila, ko smo že v 14 letu po končani vojni, je potrebno da se vnese v finančni zakon odredba, ki bo popravila to pogoško, učiteljem bojevnikom, katerih število ni veliko.

Stanarine in nagrade za analfabete.

Učiteljstvu drinske in vrbaske banovine je bila nepravilno odtegnjena občinska stanarina od draginskih doklad v nasprotju s finančnim zakonom za leto 1931/32 tudi po 1. aprilu 1932. in jim dosedaj še ni vrnjena odtegnjena vsota. Ravno tako niso vrnjene nepravilno odtegnjene stanarine učiteljem pripravnikom pred 1. aprilom leta 1932. Mnogemu učiteljstvu, ki mu je državna blagajna odtegnila občinsko stanarino pred 1. aprilom 1932., občine niso niti do sedaj izplačale stanarine ter so jim bili tako dohodki nepravilno zmanjšani.

Potrebno je, da se izda naredba, da se nepravilno, odtegnjena stanarina vrne onemu učiteljstvu, ki je ni dobilo od občin.

Nagrada učiteljem, ki poučujejo v analfabetskih tečajih, se ne izplačuje redno. Potrebno je, da se krediti za izplačilo teh honorarjev pravočasno otvorijo in se nagrada izplača takoj po dovršenem tečaju.

Učitelji obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol.

Ministrstvo trgovine in industrije ne nastavlja prvenstveno učiteljstva osnovnih šol za honorarne učitelje v obrtno trgovskih nadaljevalnih šolah, za katero delo so učitelji kvalificirani, ker je ta šola le poseben tip višje narodne šole. Nadalje ne bi bilo potrebno, da so nameščeni v teh šolah kot honorarni učitelji penzionisti, ako so v kraju aktivni učitelji, ki niso zaposleni v teh šolah.

Želja učiteljstva je, da ministrstvo dostavi ministrstvu trgovine in industrije to prošnjo učiteljev osnovnih šol in izposluje, da se za upravitelje obrtno trgovskih nadaljevalnih šol nastavlja upravitelji onih šol, v katerih se vrši pouk, ker so oni materialno odgovorni za šolsko imovino.

Namestitve v mestih s srednjo šolo.

Radi ukinitve razpisa službenih mest so mnogi učitelji brez rodbinske potrebe in brez zakonskih predpisov dobili, službena mesta v večjih mestih. S tem je ustvarjeno nepravilno stanje, ki zahteva takojšnjo revizijo, da bode nameščeno v mestih s srednjimi in višjimi šolami prvenstveno učiteljstvo z rodbinskimi potrebami, potem z več službenimi leti in boljšo oceno, in šele potem oni, ki nimajo rodbinskih potreb za taka mesta.

Poštninska prostost za JUU.

Do zadnje uredbe ministrstva za promet o plačanju poštne, Jugoslovensko učiteljsko udruženje ni plačevalo poštne. Ker nima to udruženje samo stanovski, marveč širši prosvetni nacionalni značaj, je povsem pravilno, da bi bilo udruženje oproščeno plačevanja poštne, o čemer je zaproseno ministrstvo prosvete s posebnim dopisom.

Učiteljski domovi v Zagrebu.

Vprašanje lastnine učiteljskih domov v Zagrebu še vedno ni rešeno. Celokupno učiteljstvo savske banovine prosi, da služijo ti domovi za šolanje učiteljskih otrok pod upravo posebnega gospodarskega odbora, ki bi ga izvolila banovinska učiteljska skupščina za 3 leta. Nepravilno bi bilo, ako bi se ti domovi, ki so pridobitev mnogih učiteljskih generacij vseh treh plemen, oddali v lastništvo Jugoslovenski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu, kakor je to odločilo nekaj učiteljev likvidacijske skupščine bivšega Saveza hrvatskih učiteljskih društev v Zagrebu, ki so v trenutku sklepa predstavljali le neznaten procent učiteljstva savske banovine.

Izvršni odbor JUU:

Predsednik: Podpredsednik: Tajnik:
D. T. Rašić. Z. Savić. B. Radojević.

Člani: V. Petković, S. Avramović, P. Simićeva, B. Lukićeva, R. Stefanović, S. Popović, M. Majstorović, T. Jeftić.

Otvoritev prve nove narodne šole po osvobojenju v Prekmurju.

Narodna šola v Odrancih.

Veličastna prosvetna in nacionalna manifestacija Prekmurja je bila svečana otvoritev nove narodne šole v Odrancih v nedeljo 11. t. m. »Narodna šola kralja Aleksandra I.« je moderno poslopje, katero bi bilo lahko v čast mestu in ne le naši največji premurski občini.

Uresničenje drznega načrta v najtežjih časih je omogočilo neumorno delo kmetov, njih prispevki, podpore banovine in ministrstva v znesku 80.000 Din in dar 10.000 Din Nj. Vel. kralja, ki je prevzel pokroviteljstvo nove šole in s tem pokazal ljubezen do ljudstva na severni meji.

Zidanje poslopja je trajalo 2 leti. Ker jeseni l. 1930., ko je poslala banska uprava načrte in proračun, ni moglo pričeti ljudstvo z zidanjem, je pridno dovažalo potreben material. Prihodnje leto sredi meseca junija so se uveljavili krampi in dne 12. julija 1931. je bil položen temeljni kamen v prisotnosti gg.: sreskega načelnika dr. Farčnika, sreskega šolskega nadzornika Capudra, kateheta Hermana in domačega šolskega upravitelja Krepsa. V stekleno posodo so spravili pergamentni papir, na katerem je opisana zgodovina odranske vasi in nje šole, imovina šole, načrti starih šol in nove šole ter slika tedanjega krajevnega šolskega odbora. Iz dokumentov je razvidno, da je bila na tem mestu ustanovljena l. 1856. enorazrednica in ta se je razširila l. 1880. v dvorazrednico, leta 1912. v trirazrednico, l. 1918. v štirirazrednico in leta 1928. v petirazrednico. Tekst na pergamentu končuje z besedami: »Ko bodo nekoč razdirali to šolo naši potomci, jim želim, da bi jim bila očuvana s to šolo prosveta in narodna zavest.« Dne 23. novembra t. l. je bila kolavdacija šolskega poslopja, ki ima 6 velikih, svetlih in zračnih učilnic, 2 kabine, zbornico, 2 prostrana hodnika in podstrešje, ki ga pokriva betonska plast, da je stavba varna pred ognjem.

Za vpogled v množino porabljenega materiala naj služi nekaj števil! Za zgradbo so porabili 150.000 opek, 6 vagonov cementa, 3 vagona apna, 1500 kmečkih voz gramoza, 1500 voz peska in 50 q železa. Celotni izdatki za zgradbo presegajo 1.000.000 Din. Da je večina te vsote že izplačana, je občanom v veliko čast.

Na dan važnega kulturnega slavlja je bila šola okrašana z vencami in zastavicami. Nad vhodom je visela slika Nj. Vel. kralja Aleksandra. — Neugodno vreme: mráz in

sneg nista zadržala ljudi doma. Domačinom so se pridružili občani sosednjih vasi. Učenci in gasilci so tvorili dolg špalir. Pri slavlolu so sprejeli goste gg.: zastopnik bana sreski načelnik dr. Trstenjak, sreski šolski nadzornik Mikuz, narodni poslanec rojak Hajdinjak, komandant Dolnje Lendave Golubovič, predsednik sreskega odbora JRKD dr. Pikuž in tajnik Horvat ter domači šol. upravitelj Kreps z učiteljstvom. Iz avtomobila je stopil najodličnejši gost, zastopnik Nj. Vel. kralja, konjeniški polkovnik Ivan M. Vladislavjevič z adjutantom kapetanom Iličem. Po sprejemu gostov je bila v kapelici tik šole slovesna maša. Ko je župnik g. Vadovič blagoslovil šolo, je sledila vrsta govorov. Narodni poslanec g. Hajdinjak, ki je vodil slavnost, se je prisrčno zahvalil domačinom za ves trud, banovini in ministrstvu za prejete podpore ter Nj. Vel. kralju za dar in za pokroviteljstvo. Zastopnik kralja je izrazil svoje zadovoljstvo in veselje nad delavnim in zavednim ljudstvom na severni meji. Poudarjal je pomen šolstva in domovinske ljubezni in izjavil, da bo zvest tolmač vdanosti prekmurskega naroda Nj. Vel. kralju. Po prečitaniju brzojavk, katere so poslali gosp. ban Marušič, načelnik prosvetnega oddelka gosp. Mazi in banovinski šolski nadzornik g. Rappe, je g. sreski načelnik dr. Trstenjak orisal razmere v Prekmurju, za Madžarov, katerim so služile številne majhne šole samo za vzgojitev novih potujčencev. Sedanje šole svobodnega naroda pa naj širijo prosveto! Sreski nadzornik g. Mikuz je govoril o pomenu šolstva in prosvete naroda in želel, naj bi kmalu sledile Odrančanom tudi druge prekmurske vasi. Govorili so še: šolski upravitelj g. Peternel kot predsednik učiteljskega društva, šolski upravitelj g. Gumilar, katerega prosvetno delo je znano in končno domači šolski upravitelj g. Kreps, ki je imel pri zidavi največ truda. Zahvalil se je vsem, ki so pomagali Odrančanom, da imajo najlepšo šolo v Prekmurju.

Vsi govorniki so poudarjali neumorno delo in zavednost odranskega ljudstva ter njih voditelja narodnega poslanca g. Hajdinjaka, ki so si v času najhujše krize zgradili moderno enonadstropno poslopje v čast sebi, domovini in kralju. S to šolo naj bi se uspešno širila prosveta in narodna zavest, katero naj bi očuvali naši potomci, kakor to velela pergament, vzdign v temeljnem kamnu.

Milan Kajč.

Splošne vesti.

STALNOST UCITELJSTVA NA SLUŽBENEM MESTU.

Zahteva učiteljstva, da se zopet vzpostavi stalnost na službenem mestu, ni nova! Tudi se ni ono oglasilo v tem oziru ravno sedaj, ko je bil v narodni skupščini in v senatu v razpravi § 110. uradniškega zakona. Stalnost na službenem mestu in potreba zopetne vzpostavitve iste je vse učiteljstvo poudarjalo že prej, na nešteti zborovanjih sreskih učiteljskih društev in na skupščinah.

Tozadeven apel na gg. narodne poslance in gg. senatorje je izdalo v »Spomenici« z dne 6. novembra t. l., kjer točno utemeljuje svojo zahtevo za neizpodbitno podkrepitevijo, da je mogoče uspešno delo učiteljstva le tedaj, če mu je zagotovljeno daljše bivanje v službenem kraju in pridobivanje služb po svoji prošnji ter ako ima za svoje delo potreben mir in oporo v merodajnih faktorjih. Iz tega razloga smatra za nujno potrebno, da se uvede zopet stalnost na službenem mestu in da se vrši oddaja službenih mest po starem načinu razpisa.

Jasno je, da čl. 110. in 104. toč. 16 urad. zakona dovoljujeta odpust iz drž. službe, ter ni niti malo uradništvo mislilo, da bi s takim ali takim tolmačenjem tega člena zopet dobilo stalnost. Tako naivno državno uradništvo ni in tako malo tudi ne pozna svojih predpisov, kakor to smatrajo nekateri dnevniki.

Uradništvu je dobro znano, da se je državni svet v nekaterih konkretnih primerih postavil na stališče, da mora minister, kadar razreši uradnika službe na podlagi čl. 110., v svojem dekretu odločitev tudi utemeljiti, kar bi imelo za posledico, da se odpuščen uradnik lahko pritožijo na najvišje upravno sodišče, ki bi imelo torej potem pravico in dolžnost, da rešuje o vprašanju, ali je uradnik res nesposoben ali je res neprimeren za službo, odnosno, ali njegov nadaljnji obstoj res ni v interesu službe.

S tem je bila dana uradništvu, kljub stalnosti, neka garancija proti eventualno nepravilnemu postopanju. Državni svet je tudi iz tega razloga razveljavil več odlokov pristojnih ministrov in banov glede odpusta uradnikov.

Minister pravde je objasn timer narodni skupščini tolmačenje člena 110. uradniškega zakona tako, da daje ta člen ministrom, banom in pooblaščenim uradnim predstojnikom pravico, da smejo sporazumno z ministrskim svetom odločati o prenehanju službe onih uradnikov, ki se izkažejo za službo nesposobni ali kojih ponašanje sicer ni skladno z dostojanstvom državne službe. Pri tej priliki je poudaril, da tudi že čl. 104. uradniškega zakona taksativno našteva primere glede odpusta državnih uradnikov. Stalnost je priznana samo sodnikom in to šele po dveh letih. Glede uradnikov ostalih kategorij stalnost ni nikjer predvidena. Državi, odnosno vladi, mora biti dana možnost, da odstrani iz državne službe vse nesposobne in nevrredne uradnike.

Narodna skupščina in senat sta to stališče sprejela! S tem je zadeva razjasnjena ter končana in uradništvo ve — pri čem da je!

Ne more biti pa s tem končana zadeva za državno uradništvo, da bi ponovno ne zahtevalo legalne izvedbe stalnosti v državni službi in splošno ne za učiteljstvo, da bi zopet in zopet ne zahtevalo uvedbo stalnosti na službenem mestu. Zato je tako zahtevo zopet izročilo centralno vodstvo Jugoslovenskega učiteljskega združenja v Beogradu gospodu ministru prosvete v predstavi, ki jo prinašamo na drugem mestu v današnji številki lista.

Najodločnejše pa moramo zavriniti podtikanja in namigavanja nekaterih dnevnih listov, da bi bila ta naša zahteva pod kakrš-

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1933 želi vsemu svojemu članstvu vodstvo sekcije J. U. U. v Ljubljani.

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1933 želi vsem naročnikom uredništvo Učiteljskega tovariša.

nimkoli politično strankarskim vplivom ter da je namen poudarjanja te zahteve uganjati katerekoli vrste demagogijo.

Tako ponižujoče naziranje o prizadevanjih uradništva odločno odklanjamo, ker nam je borba za stalnost in stalnost sama presveta točka načelnih zahtev, da bi jo pustili brez odpora strankarsko izrabljati — pa bodisi od ene ali druge strani!

Mi se borimo za stalnost iz načelnih in ne iz strankarskih razlogov, ker vemo, da je potrebna zaradi stvari same, v dobrobit šole, stabilnega dela na polju narodne prosvete in v korist države!

— Rojstni dan Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. so proslavile naše narodne šole s slovesnimi službami božjimi in s skupnimi proslavami v šolah, pri katerih so imeli učitelji slavnostne govore, mladina pa priložnostne deklamacije. Po večjih šolah so priredili slavnostne akademije. Slavnosti so zaključili z državno himno.

— Ustanovitev obmorskega zdravilišča in okrevališča za učiteljstvo dravske banovine. Današnji številki smo priložili oklic in poziv vsemu učiteljstvu dravske banovine, da pristopi k snujočemu se društvu za postavitev učiteljskega zdraviliškega doma ob morju. Oklicu so pridejane tudi prijavnice. Pozivamo vse učiteljstvo, da ta oklic pazno prečita in se odzove vabilu sekcije. Le s skupnimi močmi bomo postavili ustanove, ki bodo služile vsem članom našega stanu in njihovim družinam. Tovariši, tovarišice, zavedajmo se, da bomo močni le toliko, kolikor bomo sami sebe podprli in upoštevali lastno prizadevanje. Ne zanašajmo se na druge! Odzovimo se pozivu!

— PRIHODNJA ŠTEVILKA UCITELJSKEGA TOVARIŠA izide 5. januarja 1933. UREDNIŠTVO.

— Učni načrti. Roka za predložitev izpreminjavalnih predlogov ni mogoče podaljšati, ker je določena seja glavnega prosvetnega sveta na dan 15. januarja 1933.

— Načrti šolskih okolišev. Prosvetni oddelek banske uprave je podaljšal rok za predložitev do 30. januarja 1933.

— Šolam, ki imajo šolski radio. V zadnji številki smo priobčili program kmetijskih predavanj, ki bodo izvedena v letošnji seziji. Ker so ta predavanja jako važna za kmetovalce, opozarjamo vse šolske upravitelje, da prirede potom aparatov šolskega radia predavanja za ljudstvo ter povabijo ljudstvo k tem predavanjem v šolo. V to svrhu bomo v rubriki »Šolski radio« Učit. tov. priobčevali tudi kmetijska predavanja, ki naj jih upraviteljsva šol razglasijo ljudstvu s istočasnim vabilom k šolskemu predavanju. K predavanju naj povabijo tudi v slučaju potrebe kmetijske strokovnjake in sreske ekonomke, ki naj vodijo po predavanju razpravo in debato.

— Zgodovinska učna snov za III. razred osn. šol — po učnem načrtu. V založbi Učit. tiskarne je izšla zgodovinska učna snov za III. razred osnovnih šol po učnem načrtu. — Cena knjige je jako nizka in je samo 9 dinarjev. — Zgodovinska učna snov za IV. razred osn. šol po učnem načrtu izide v kratkem.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

Čeki.

Toliko svetlih in velikih praznikov je na robu vsakega koledarskega leta!

Človek bi se kar zadel v voščili in čestitkami. Pišejo nam prijatelji, znanci in tovariši. V teh dneh pač vsakdo komu privošči dobro in lepo besedo, kajti ne ustejnemo ali morda ne znamo dovolj dobro misliti — vsak dan. Tudi mi pišemo in voščimo na vse strani.

Najbolj fantastične slike in podobe so navadno na teh božičnih in novoletnih razglednicah. Da, koliko takih kartic že imam po predalih in med knjigami, polovico svojih sten bi z njimi že lahko preplepil, toliko se jih je že nabralo tekom let. Pa tudi letos sem že dobil lep šop takih razglednic in skorve z enakim besedilom.

Toda — in to je važno — mi ne pišejo za praznike samo ožji znanci in prijatelji, tudi razna društva in tvrdke pridejo z voščili in prigodnicami ob robu leta. Na primer pred par dnevi sem prejel tako lep stenski koledar s 365 lističi, da sem res malo pomislil, da-li se splača v tej krizi tako luksuzni koledarji s srebrom in zlatom posipani kakor v nekdanjih starih časih —.

No, pa nič zato, sem si potem mislil, ko sem ga obesil nad pisalno mizo, kajti tudi tak koledar lahko pride človeku prav skoro vsak dan.

Toda... vse tvrdke niso enako vljudne do svojih strank, niti za Božič ali Novo leto.

Postavim na primer trgovsko zadrugo »Moda«. V lični škatlici ti pošlje svoj koledar z dolgim novoletnim voščilom v rdečem tisku, zraven pa še — ček. Hvala bogu, samo enega so mi priložili! No, pa saj že vem, zakaj: vse se tako lepo ujema: novo leto — koledarji — čeki — obroki... saj sem uganil. Prav za prav res več ne vem, če bi danes še lahko živeli ljudje, posebej pa uradniki, brez čekov, kaj mislite?...

Tudi sam jih imam že: debel sveženj, najmanj toliko kakor božičnih in novoletnih razglednic. Sam več prav ne vem, s kakšnimi številkami se že ujemajo na pošti in pa z mojimi računi! Vse odrezke imam skrbno spravljene v politirani škatlici in pod ključem kakor kaka sveta pisma. No da, čeki! Kolikokrat sem moral stopiti na pošto in odšteti denar, čeprav sem včasih v roki stiskal zadnje čeko! Vsa čeki je bil namreč naši pošti nova enota, pa tudi meni. Nič se nisem čutil, ko se je oni teden pohvalila naša poštarica:

»No, hvala bogu, 8400 enot že imam. Pri dem s pošto končno vendar v višjo skupino!«

Prav zares, čeki so nam vsak mesec požrli denar kakor volk čredo. Najslabše je bilo prve dni v mesecu, tedaj smo se namreč kar drevjali na pošti. Včasih je še poštarici zmanjkalo drobiž in smo si obračali žepe na vse strani. Še k peku smo se zaleteli, da nam je zmenjal zadnji desetak... Vse to zavoljo čekov in poštinih enot.

Pred tednom sem ondesel zadnji ček na pošto in sem si mislil:

»Vendar enkrat sem s čeki pri kraju! Težak kamen se mi je odvalil od srca, kaj

kamen, gora. Potem sem pa sklenil:

»Nobenega čeka več v hišo, kajti čeki so hujski od kuge!«

Dva dni pozneje pa se je ustavila lepa limuzina pred šolo. In koga dobim na pragu? Trgovskega potnika in zastopnika itd. Tako se mi je predstavil.

»Izvolite nekaj za praznike! Fino robo, bogata izbira in pristno angleško blago. Po ceni, saj veste, da je funt zopet močno padel.« Medtem je že razložil svoje vzorce po mizi, spretno in okusno... Jaz sem pa rekel: »Ne bo nič, moj dragi gospod! Komaj sem se rešil zadnjega obroka in s čeki je prevelik križ!«

Nepričakovana dobrota je zasijala s potnikovega obraza:

»Brez skrbi, vam gremo v vsakem oziru na roko! Imamo najboljšje zaupanje do svojih strank. Pa dolgoročni obroki itd.«

Ni zlodej... vdal sem se v voljo božjo! Že zaradi starešinstva, ki me čaka pred puštom.

Prijazno se je poslovil... avto je zabrcnel... toda na mizi mi je pustil — šest čekov. Meni šest obrokov: januar, februar... junij, naši poštarici pa šest novih enot. Malo bridko sem se spomnil za dva dni nazaj...

Nisem še dodobra spravil svojih čekov v škatlico, že zopet nekdo pred vrati. Pa saj ne uganete, kdo je stal na pragu. Tudi to vam povem: prijatelj Petrovič, pesnik, pisatelj, urednik in založnik svoje revije, slovenski bohem. —

»O, zdravo!«, pa kaj te nosi v teh hribih in v tej zimi, ko škriplje pod nogami! Res, malo čudno sem ga pozdravil po tolikem svidenju.

O vsem sva se pomenila pri kupici vrelega vina in med toplimi stenami. In končno mi pove tudi to:

»Veš kaj, prijatelj, prinesel sem ti par zadnjih števil moj revije. Druge še pridejo, ko se pogodim s tiskarno! No pa saj veš, kako se moram boriti s tiskarno in pa z naročniki, sami opomini ne zaležejo dosti.«

In sem mu kar odštel polletno naročnino za nazaj. Šest srebrnih desetakov...

»Pa za drugo polovico, če moreš? S prvimi številkami sem že zlezal za silo, toda z naslednjimi!«

Nisem vedel, kako bi postavil svojo besedo. Pa me je on rešil:

»Veš kaj, prijatelj, dam ti pa — ček! Enega ali dva, kakor se ti zdi? Pa saj ne boš pozabil... Veš, sedaj pa moram še naprej, še daleč... In vesele praznike in vse dobro za novo leto!«

Ubogi čeki!

Previdno sem ju zgenil v dvojce in ju vložil med nujna pisma v najbližji predal. Vedel sem:

»Tega-le čeka ne smem pozabiti! Gre za našo kulturo in sploh za vprašanje književnosti. To je pa več kakor nova obleka ali ženin klobuk!«

Tistega dne sem se obogatil kar za osem novih čekov, torej samo dva dni pozneje od svojega prejšnjega sklepa. Na vse zadnje pa to bi še ne bilo nič tako hudega, samo to

— Zemljepisna učna snov za III. razred osnovnih šol po učnem načrtu je pravkar izšla. Stane 9 Din. V založbi Učiteljske tiskarne izide v kratkem zemljepisna učna snov za IV. razred osnovnih šol po učnem načrtu. Vsakemu učitelju lahko mnogo olajša pouk v tem predmetu.

— Tovarišem na šolah sporočam, da imam v rokopisu napisanih več igrice (Cvetke se zbira, Janičar, Kralj Samo, Lipa šumi, Pravljica o Nikodemu). Prva je prirejena za Vidov dan, ostale se morejo prirediti v poljubnem času. Nekatere smo igrali na tukajšnji osnov. šoli z osnovnošolsko dečo — deco in odraslimi. Prve tri sem napisal za šole, ki nimajo stalnega, ampak napravi prireditelj provizoričen šolski oder. Tovarišem, ki žele katero izmed igrice prirediti, pošljem izbrano v prepis proti vrnitvi poštnih stroškov. — Ernest Šušteršič, šol. upr. Jarše, p. Domžale.

— Pevkam in pevcem! Po daljšem času se bo predvidoma vršil pevski tečaj 5., 6., 7. in 8. januarja v Ljubljani. Pevski tečaj se bo pričel 5. jan. ob 9. uri v Glasbeni Matici. Med tečajem bosta dva pevka nastopa in sicer z ženskim in mešanim zborom. Vršil se bo tudi redni letni sestanek, na katerem se bo razpravljalo o pravilniku pev. zbora, pri katerem naj bi iznesli člani svoje želje, nasvet in predloge. Radi važnosti je smatrati pevski tečaj za **strogo obvezen**. Vse eventualne podrobnosti bodo razvidne iz dnevnega časopisa.

**Klētī naše nočni vam poset,
»Daj-Dama« atrakcijo odkriva,
a še bolj privlačen je magnet,
ki v lokalu avtomat ga skriva.**

— Učitelji, sadjarji! Nobena kmetijska panoga ni s poukom in vzgojo v tako tesni zvezi kakor sadjarstvo in vrtnarstvo, saj celo pregovor primerja vzgojo človeka z vzgojo drevesca. Oba moremo vpogniti v mladosti, v starosti le zlomiti. Z nobenim poukom in delom pa se učitelj ne more bolj približati narodu posebno na kmetih, kakor s tem, da mu pomaga pri njegovem delu in stremeljenju za izboljšanje gospodarskih prilik. V današnjih težkih časih pa je prav sadjarstvo ona panoga, ki donasa razmeroma največje koristi tam, kjer goje sadjarstvo z razumevanjem in pravim znanjem. Zdi se, da je danes, ko govorimo o sodelovanju učiteljev in učiteljic za prosopek kmetijstva, podana najlepša prilika, da stopimo učitelji v krog sodelavcev v podružničnih sadjarskega in vrtnarskega društva. Mnogo, na stotine nas je že učiteljev sadjarjev, pa tudi učiteljic, pri skupnem delu. Zeleti pa jih je še več. Prav današnji težki časi nam vevajo, da priskočimo našim ljudem na pomoč, jih navdušimo, da ne omagajo v započetem delu. Vsi, ki imate dobro voljo, stopite v naš krog in v stik s Sadjarskim in vrtnarskim društvom, da vam pomagajo ustanoviti v vaši okolici podružnico. — Učitelj vrtnar in sadjar.

*že imo, je naše in se obiska -
'Tempo' izjaj na obiska*

LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

Osebnе zadeve.

—i Napredovali so v VIII. skupino: Korošak Cirila, učiteljica v Vučji vasi; Kotnik Dragotin, učitelj v Slivnici; Ševnik Marija, učiteljica v Gor. Lakošu; Žerjav Albert, učitelj pri Sv. Bolfenku; V IX. skupino: Verhovnik Marija, učiteljica pri Sv. Jurju.

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne.

me je skrbelo: če še morda kdo ne pride s čeki v mojo hišo...
—Joj, in koliko dni je še do drugega Božiča?...

Da, da, brez čekov ne znamo in ne moremo več prav in pošteno živeti!

Prej sem rekel, da so čeki kakor kuga... pa to vendar ni res! Čeki so vendar le še zadnje zapanje dobrih ljudi, ne — vsega sveta! Tudi mesečne knjižice trgovin so kakor čeki, samo večji so... in na drug način jih pišemo. Prav za prav jih pišejo drugi, mi samo nakazujemo, kar drugi zapišejo.

Torej so čeki še dovolj zanesljivo zapanje tega sveta, zato se nikar ne izogibljate čekov. In dokler je vsaj še kaj tega zapanja med nami, se bomo že kako prebili do novega Božiča, kaj mislite!...

Pa veselo in srečno novo leto 1933.

Vam od srca želi

—Až.—

Naš letošnji božič.

Vsaka prirodna stvar ima svoj »advent«. Vse sile, ki spe, so v pričakovanju, da bodo krenile na neko novo pot. Ali poti so danes zabarikadirane s tolikimi ovirami, da je misel v čas onstran adventa skoro nemogoča. Vedno smo na tej strani, a izhodov je malo. Mesto, da bi se dvignili in poiskali z bakljo v roki onostranstvo, ždimo omreženi v tostranem življenju ter ne moremo nikamor naprej.

Mladinska matica

25 % popusta.

—mm Mladinska matica se je ustanovila pred petimi leti. Tri naloge si je postavila: poživiti našo mladinsko literaturo, nuditi naši mladini dobre in lepe knjige in izdajati knjige po ceni, ki bi bile dostopne tudi najsiromašnejšim otrokom. Z resnim in smotnim delom in s stalnim razpisovanjem literarnih nagrad si je znala pritegniti v krog svojih sotrudnikov naše najboljše mladinske pesnike, pisatelje in ilustratorje. Ob večji izbiri rokopisov se je kakovost knjig boljšala kar sama ob sebi. Z uspešnim organiziranjem članstva, pri katerem je z občasovanjem vredno vsemu sodelovalo skoro vse naše učiteljstvo, pa je bilo možno postaviti knjigam tako nizko ceno kot je še ni bil vreden naš knjižni trg. V petih letih je izdala Mlad. matica poleg 3 letnikov »Našega roda« še 22 knjig v skupni nakladi, ki dosega že pol milijona izvodov. Za Mohorjevo družbo je Mladinska matica že številčno najmočnejša knjižna družba. Še celo znani ameriški pisatelj Adamič se je čudil, češ, da niti Amerikanci niso vajeni takih naklad. Pa tudi nasprotniki Mladinske matice, ki so jo dolgo prezirali, so slednjič izpregovorili. In če ji nočejo ničesar drugega priznati, morajo vendar prirediti, da je vsaj mogočen regulator cen na našem mladinskem knjižnem trgu. In to je mnogo. Posebno v današnjih časih, ko je denar tako redek in drag. Marsikatera družina bi bila brez čtiva, če bi ne bilo Mladinske matice.

Napravilo se je mnogo, a zadovoljni še nismo. Prvič smo izdali letos v redni publikaciji slikanico in se nismo ustrašili dragih klisejev. V izredni publikaciji smo šli še en korak naprej: izdali smo prvo izvirno slovensko mladinsko knjigo v štirbarvnem tisku. Še v tem šolskem letu izide tudi v naših rednih publikacijah obširna slikanica v štirbarvnem tisku s prav zanimivim besedilom, ne da bi bilo treba naročnikom kaj doplačati za to. Imamo pa še lepše načrte. Izdati mislimo več potrebnih knjig realne vsebine in s prihodnjim šol. letom barvano prilogo »Našega roda« za naše najmlajše. Naša podjetnost je seveda odvisna od sodelovanja vsega našega učiteljstva. Takoj ko bi začelo število naročnikov padati, bi morali skriti obseg »Našega roda« in knjig in najlepši naši načrti bi ostali samo načrti. Mislim pa, da se nam tega ni treba bati. Nekaj drugega pa je, kar nas ovira na naši poti: to je stara zaloga naših dosedanjih neprodanih publikacij. Če pomislimo na našo ogromno naklado, je ta zaloga res majhna, predstavlja pa kljub temu precej tisočakov mrtvega kapitala. Razprodaja te zaloge bi dala novih življenjskih sil tej naši mladinski založbi.

Vemo, da še mnogo šolskih knjižnic nima knjig Mladinske matice. Da pridejo tudi te knjižnice do naših knjig, je sklenil odbor Mladinske matice dovoliti na cene vse naše zaloge rednih, izrednih (razen za »Miklavževonoč«) in na vezane letnike »Našega roda« 25% popusta. S tem popustom se lahko okoristi vse učiteljstvo. Šole, ki naročijo večjo množico knjig, dobijo na vsakih deset naročenih izvodov poleg popusta še eno knjigo v dar.

Knjige, za katere velja popust:

Redne publikacije.

(Brez popusta: broširane po 5. vezane po 8 Din) Kresnice I., Kresnice II., Kresnice III., Kresnice IV., Kresnice V (samo vezane). Skulj: »Sadjarčiki«, Seliskar: »Rudi«, Pipan: »Kako smo delali radio«, Rehar: »Začarani krogi«, Rehar: »Vijolica Vera«, Erjavec: »Pod grajskim jarmom«, Grim-Slapšak: »Mizica pogni se«, J. Ribičič: »Miškuline«, Skulj: »Vrtnaričice«, Bevk: Lukec in njegov škorec«, Deržaj: »Življenje hudobne Kavke

Katke« (samo vezana), Hafner: »Botra z griča« (samo vezana) Bevk: Lukec išče očeta (samo vezana).

Izredne publikacije.

(Brez popusta: kartonirani izvod po 12 Din, v polplatnu po 18 Din, v platnu po 24, na luksuznem papirju po 27 Din.)

Ribičič: »Mihec in Jakec« (samo po 27 Din v zalogi), Lovrenčič: Tiho življenje.

Letniki »Našega roda«.

(Brez popusta: vezani v polplatno 28 Din, v platno po 38 Din.) I. letnik. II. letnik.

Upamo, da se naše učiteljstvo okoristi te ugodne prilike in pridno poseže po knjigah. Popust velja le do preklica.

—mm Da izpraznimo zalogo oddajamo posamezne številke ne kompletnih letnikov »Našega roda« po 20 par. Od I. letnika imamo še 1. številko, od II. letnika 3., 4., 5., 6. in 8. številko, od III. letnika pa 2. in 5. Mogoče manjkajo komu prav te številke in si tako za mal denar lahko letnike izpopolni. — V revnih krajih pridejo otroci tako do dobrega čtiva. Ponekod se bodo dale uporabljati te številke tudi v šolah. — Pri večjih naročilih naj vsakdo navede, ali želi vse izvode iste številke ali različne.

—mm Frankiranje reklamacijskih dopisnic. Vse cenj. poverjenike prosimo, da poslej frankirajo reklamacijske dopisnice z znamko 75 par, ker moramo sicer plačevati pri upravi dvojno pristojbino. Plačano znamko naj si poslej vsak poverjenik odračuna pri poslani naročnini in to zabeleži na zadnji strani poštno položnice.

Najlepša knjiga!

Najprimernejša knjiga!

Najnovejša knjiga!

Najcenejša knjiga!

Edino izvirno slovensko delo te vrste v štirbarvnem tisku:

»MIKLAVŽEVA NOČ«.

Razna učila je dobila

Učiteljska knjigarna, podružnica v Mariboru
Oglejte si jih!

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. samopomoči. V teh dneh dobite položnice za štiri smrtne slučaje (282. do 285.) in sicer: Marija Radič, Celje, Marija Ribnikar, Ljubljana, Franc Punčuh, Vipava, in Franc Waišel, Voloska. K članskemu prispevku pristejte še upravno in letnino za l. 1933. (§§ 12. in 15.) v znesku 10 dinarjev. Skupaj za člana 31 Din, za zakonske pare 61 Din. Ker je razpošiljatev zaradi praznikov bolj zgodna, bodele poravnali morbitne smrtne slučaje od danes naprej do 1. januarja 1933. v mesecu januarju 1933. Zadržna uprava je razposlala mnogo opominov za zaostanke. Vljudno prosimo, da porabite priložene položnice za nakazila; brez teh ne moremo izdati posmrtnin. Vsem članom: Vesele praznike in srečno novo leto 1933!

Učiteljski pevski zbor JUU.

—pev. Sprejem novih pevcev in pevk. Odbor prosi vse dosedanje članice in članke, da skušajo pritegniti k sodelovanju še pevke in pevce, ki jih poznajo v svojem kraju ali okraju. V prvi vrsti so zboru potrebni še soprani in tenori.

—pev. Statistika učiteljev in učiteljic, ki delujejo v mladinskih in drugih zbora. UPZ se obrača s prošnjo na vse tovariše in tovarišice, ki delujejo — vodijo kak pevski zbor, da z dopisom javijo odboru UPZ sledeče:

1. Ime in sedež zbora. 2. Doba delovanja. 3. Popis delovanja. 4. Namen v bodočnosti.

Ob priliki kongresa JUU v Ljubljani, ki se bo vršil v avgustu 1933., bo UPZ organiziral nastop vseh onih pevskih zbora, ki jih vodijo učitelji in učiteljice. Prosimo že sedaj, da vsaj bližnji zbora računajo s tem in nam pošljejo nasvete. Za enkrat je namenavno prirediti dva koncerta z nastopi 1. vseh mladinskih in 2. vseh pevskih zbora odraslih. To naj bi bil učiteljski dan, v katerem bi se vršila revija našega dela na tem polju.

—pev. Muzikalna knjižnica. Že pred meseci se je obrnil odbor UPZ na tovarišice in tovariše s prošnjo, da poklonijo pevskemu zboru vse one glasbene publikacije, partiture itd., ki so jim odveč. UPZ zbira vse te prispevke — od najstarejših do najnovejših — in hoče urediti posebno muzikalno knjižnico, ki bo vsemu učiteljstvu na razpolago. Nekateri tovariši(ice) so poslali že prav lepo število pesmaric, partitur itd. Obračamo se ponovno na vse tovariše in tovarišice s prošnjo, da poklonijo zboru ono, kar se brez hajske nahaja na kaki zaprašeni polici, ali pa na šolskem podstrešju.

—pev. Vsem brezposelnim tovarišicam in tovarišem! UPZ, bo organiziral za brezposelne tov. in tovarišice v najkrajšem času, večtedenski tečaj za izobrazbo učiteljev pe-
vovodij, za poučevanje petja na osnovni šoli in za nabiranje narodnih pesmi. Prosimo vse one, ki bi se interesirali za tak tečaj, da sporočijo odboru UPZ. 1. Ime, stanovanje, leto diplomiranja, oceno iz glasbe, stroške ki so zvezani z obiskom tečaja, kateri instrument obvlada in dosedanje delovanje pri pev. zbora. Prijave sprejema odbor do 8. januarja. Te prijave bodo le informativnega značaja. Ponovne prijave, na podlagi katerih se bodo posamezniki sprejemali, bo treba poslati ob razpisu tečaja. Odbor UPZ.

Ekskurzijski odsek.

SMUČARSKI TEČAJ EO V MOJSTRANI.

Smučarski tečaj, ki smo ga napovedali v zadnji številki »Učiteljskega tovariša«, se bo vršil — v Mojstrani na Gorenjskem. Od tor-
ka 27. t. m. do včetrš 1. januarja. Podrobni aranžma — razdelitev stanovališč itd. je prevzela iz prijaznosti tovarišica Minca Rabičeva, Dovje-Mojstrana, Hotel Triglav. Do sedaj je prejel EO že več prijav. Sprejemajo pa se še prijave do vključno 26. t. m. na slovo: EO Ljubljana, JUU — Franciškanska ulica ali pa v roke predsedniku EO tov. Jožetu Župančiču, Litija. Celodnevna preskrba cca 40 Din, točno po zaključku prijav.

Informativni sestanek tečajnikov bo v torek 27. decembra na dan odhoda ob 10. uri na sekciji JUU Ljubljana, Franciškanska ul. v sobi Ekskurzijskega odseka. Skupni odhod isti dan 27. dec. z gorenjskim vlakom ob 12. iz Ljubljane. Tečaj se bo vršil za novince kakor tudi za izvežbane smučarje. V tečaj se sprejmejo tudi po učiteljstvu vpeljani gostje in prijatelji našega stanu. Voditelj tečaja tov. Rus Francje iz Radovljice bo priredil razen terenjskih vežb tudi nekaj skupnih izletov v Vrata, Krmo itd. Potrebno opremo in vozno karto si naj oskrbi vsak sam. Za

Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

pozna. Ni treba, da mnogo analiziramo! Oglejmo se na desno ali levo, povsod vidimo isto. Diogenes današnji zares išče pri belem dnevu človeka, zraven pa je sam prav tako v nižini kakor vsa njegova okolica. Najsi se še tako bije po junaških prsih in čisti vesti, duša mu je prav tako v okovih ničemurnosti in zaljubljenosti v samega sebe in v lastno uživanje kakor pri vseh njegovih sorodnikih.

Vsak posameznik ima nebroj idealov. Sam ne ve, v katere zvezde bi jih vkopal. Ni ma pa najvišjega ideala, ki se mu pravi »ljubezen«. »Ljubezen« je dandanes fraza vseh, ki izkoriščajo in zaslepljajo. Zakaj ljubezen je sonce sonc, a kogar ta preslepi, ne more več nazaj na svojo ravno človeško pot. Prišli smo baš v teh časih tako visoko in tako daleč, da je še tisti notranji trohec ljubezni, ki je bil dosedaj vcepljen v posamezna srca, postal kakor miloščina, ki se je vsakdo sramuje.

Česa pričakujemo? Da bo padlo na današnji svet nebo, ali da bodo potresi preobličili obraz zemlje? Ali da bo zares postal človek človek, ki bo le toliko vzletel, kolikor potrebuje za svoj obstanek? Težka so preokovanja, a želeli bi gotovo najboljše. Največ pa zadnje. Ker tedaj bi bilo zares idealno živeti in živeti le svojim dušam ter dvigati sebe v novo življenje, ki naj ne bi imelo sledov preteklih gnilih časov krivic, nasilja in sebičnosti. In tako bi tudi doživeli veseli glas, ki bi radostno odmeval v naših dušah: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

Potrebni smo miru! Ali kaj, ko smo še vedno v večni borbi in ji ne vemo konca! Če

bomo kdaj dospeli do tega trenutka, ali da bi ga vsaj upali, bi bilo že to veliko doživetje za vsakogar, ki razglablja o teh problemih v težkih časih in ki ima srce, ki čuti.

Marsikaj se mora v bodočnosti spremeniti. Odstraniti bo treba marsikatero zapreko, ki ovira razvoj v naš pravi Božič. Treba storiti vse, da osrečimo ljudi, ki preživljajo dandanes mesto Božiča — le Veliki petek. Najsi smo ali nismo materialističnega nazarja, priznati le moramo, da je gospodarski položaj, seveda v pravičnosti, osnova kulturnega dviga vsakega posameznika. Tisti, ki se danes zaveda, da ni po svojem lastnem zadolženju na cesti, a mu doma stradajo otroci, gotovo ni sprejemljiv za kake vzvišene ideje, temveč mu je vsakdanja spremljevalka le kletev.

Resnici moramo pogledati v oči, stvar doumeti, pa ne gledati in soditi, ampak storiti, kar čutiš za pravo, da čim prej vznikne vsem resnični Božič miru in dobre volje.

Živimo v lastni, krasni državi, ki nam je draga kakor rodna mati. Brez Jugoslavije ne bi bilo polovico toliko Slovencev, kolikor nas je v resnici danes. Gospodarsko bi propadli kakor propadajo vsi naši neodrešeni bratje v Istri in Korotanu. In kaj hočemo? Že radi našega najdražjega zaklada moramo zahtevati gospodarsko ozdravljenje narodnega imetja in gospodarjenja, da bomo tako ustvarili pravi jugoslovanski Božič v očetnjavi, da bomo peli slavo Bogu na višavah in mir ljudem v naši dragi zemlji. In da bomo srečni med sabo in dobre volje! — P.

udeležence tečaja bo prirejenih tekom zim-ske sezone neobvezno več nedeljskih smučarskih izletov. V primeru neugodnega vremena bo odložitve tečaja pravočasno javljena v dnevnikih. Podrobne informacije daje EO.

—eo Smučarski tečaj za učiteljstvo kranjskega sreza se ne bo vršil v samostojni prireditvi. Po naročilu voditelja tečaja tov. Ferda Majnika se naj prijavitelci priključijo tečaju EO v Mojstrani.

—eo Voditelj smučarskega tečaja EO je tovariš France Rus iz Radovljice, nameščen v pisarni sreskega šol. nadzornika. Že od leta 1925. je savezni smučarski učitelj JZSS. Več let je vežbal oficirje v visoki alpinski smučarski tehniki na Staničevi koči v triglavskem pogorju. Bil je tudi voditelj saveznega sokolskega tečaja na Pohorju. Priredil je župne smučarske tečaje na Gorenjskem. Lansko sezono pa je bil trener smučarske sokolske vrste, ki je tekmovala za slovansko sokolsko prvenstvo v Štrbskem Plesu v Tatri v CSR. Letošnji tečajniki, tako novinci kakor tudi izvežbani, bodo dobili trenerja, ki se mu lahko v vsem zaupajo. V pomoč pa mu bodo tudi drugi izkušeni pomagali, kakor n. pr. tov. Ferdo Majnik iz Preddvora pri Kranju, takisto smučarski učitelj JZSS.

Šolski radio.

—r S. 3. seje odseka za šolski radio: Po dale so se smernice glede programa za mesec januar in februar. Sprejet je bil predlog, da se uvedejo polagoma strokovni referenti za posamezne predmete. Takih strokovnih referentov naj bi bilo šest in sicer: 1. za materinščino, — 2. za tuje jezike, — 3. za zgodovino in zemljepis z domoznanstvom, — 4. za prirodoslovje, — 5. za glasbo, — 6. za razne prireditve.

Strokovni referenti pripadajo ali učiteljskemu ali profsorskemu stanu. Odloča le posebna kvalifikacija v predmetu z ozirom na organizacijo radijskih oddaj.

Strokovni sveti.

Naloga vsakega strokovnega referenta je, da zbere okrog sebe za svoj predmet zastopnike učiteljev in profesorjev z vseh vrst zavodov. Zastopniki posameznih predmetov z vseh šolskih tipov tvorijo tako imenovane strokovne svete.

Naloga strokovnih svetov je, da organizirajo v mejah dovoljenih oddajnih ur za posamezne predmete oddaje s posebnim ozirom na različne tipe šol in s posebno pažnjo na soglasje z učnimi načrti posameznih šolskih tipov.

Strokovni sveti vrše glavno delo šolskega radia. Njih naloga je, da pravočasno, a vsaj približno en mesec pred pričetkom novega polletja izdelajo točen načrt oddaj za posamezne predmete, ozirajoč se pri tem na napredovanje predmeta pri šolskem pouku. Strokovni sveti določijo predavatelje.

Naloga odbora je, da načrte posameznih strokovnih svetov odobri, nakar se zbere o posameznih oddajah podrobni sporedi in dispozicije ter ostali (slikovni, tekstni) material, da so pripravljeni za pravočasno objavo.

Na ljubljanske osnovne in meščanske šole bodo poslani okrožnice s pozivom, da se prijavi učiteljstvo za sodelovanje pri teh strokovnih svetih.

V mladinskih listih se bo nudilo učenecem potrebno gradivo, dispozicije, ilustracije, teksti in podobno za vsako šolsko oddajo, da se že v mladini vzgoji razumevanje in ljubezen do radia.

V kmetijskem radiu bo dne 26. decembra t. l. ob 1/8 uri podal g. prof. inž. Turk Jakob kratka navodila o obdelovanju in oskrbovanju travnikov. Kako je vprašanje prehrane naše živine važno, občutijo kmetovalci zla-

sti letos, ko jim je huda suša požgala toliko dobre krme. Glavni namen predavanja o travništvu je, kako odpraviti pomanjkanje krme in kako dvigniti pridelek krme.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

Vabila:

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — zah. del bo zborovalo dne 21. januarja 1933. ob 1/9 uri v Ljubljani v telovadnici nar. šole na Grabnu. Dnevni red bo tale: 1. Poročila odbornikov. 2. Predavanje. 3. Razno.

Novosti na knjižnem trgu.

—k Učitelji smučarji! Izšla je nova smučarska knjiga »Sneg in smuči«, ki obravnava tehniko mazanja smuči. Dozdaj nismo imeli podrobnih navodil, kako ravnati, da moremo v vsakem snegu neovirano smučati. 64 strani obsegajoča knjiga, s številnimi skicami, ki jo je spisal smučski tekmovalac in alpinist Boris Režek bo vsakemu smučarju v vseh slučajih odlično služila, posebno pa začetnikom in udeležencem tečajev. V nji so med drugim podane tudi nove smernice o opremljenosti, obdelane so vrste snega in sredstva, s katerimi se mažejo smuči. Posebno poglavje obravnava impregniranje smuči, ki mu smučarji posvečajo vse premalo pažnje. Celotno delo izpolnjuje veliko vrzel v naši smučski literaturi in je vsakemu smučarju, ki mu je do napredka, neobhodno potrebno; zato delo toplo priporočamo. Dobiva se v Učiteljski in drugih knjigarnah ter v sportnih trgovinah za 18 Din.

—k Bibi, življenje deklice. Spisala Karin Michaelis, poslovenila Marija Kmetova, z risbami Hedvige Collin in Bibi. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani (Mladinska knjižnica) in stane vezana 45 dinarjev.

—k Sokolstvo i škola, teoretične razprave o skupnih nalogah Sokolstva in šole. — Knjiga ima 116 strani, stane 28 Din. Naroča se pri Dušanu M. Bogunoviću, šol. nadzorniku, Zagreb, Bogovičeva ul. 7.

—k Milica Stupanova: Kako vzgojim svojo deco. Izdala in založila revija »Žena in dom«. Knjiga stane za naročnice Din 6/20, za nenaročnice Din 30/—. V imenovanem založbi bodo izšle letos sledeče knjige: Za pridne roke — šivanje. Vzgoja za zakon. Naše zdravje in Gospodinjski koledar za l. 1933. Cena vsem petim knjigam za naročnice Din 32/—.

—k Dr. Karel Petrič: Naše zdravje — človek je izdala založba »Žena in dom«. Ta knjiga podaja popis ustroja človeškega telesa in njegovih organov. Učiteljstvo jo more uporabljati za pripravo pri pouku iz higijene.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5/—

Ne samo kot darilo,

temveč v vsakdanji rabi potrebujete; očala, barometre, toplovere, daljnogled, mikroskope, foto-aparate itd., katere kupite najugodnejše pri strokovnjaku

FR. P. ZAJEC, izprašan optik in urar LJUBLJANA, Stari trg 9

Velika zaloga raznih ur in zlatnine. Ceniki brezplačno.

TEOKAROVIC

Nobenega zvišanja cen!

Krasni novi vzorci za zimo. Specialni loden in kamgarn za smučarje. Sukna za vse uniforme. — Volnene odeje in pletilna volna. Vse to si nabavite po konkurenčnih cenah v **magazinu tovarne, Ljubljana, Gradišče 4**

A. ŽIBERT

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

TRGOVINA S ČEVLJI

nudi cenj. občinstvu svojo veliko zalogo čevljev domačega in tujega izdelka najboljših svetovnih tvrdk, snežnih čevljev in galoš. Velika izbira po najnižjih cenah!

Cvetličarna „SPLIT“

sprejema vsa naročila vsakovrstnih šopkov, žalnih in jubilejnih vencev ter vsa v to stroko spadajoča dela. Društva imajo poseben popust

Ljubljana, Frančiškanska ulica 8, nasproti kopališča Slon

Mrzla zima, topla peč, dobra knjiga!

Z a k a j odlašate in si ne preskrbite knjig za zimo za svojo knjižnico? Najnovejše knjige dobite vedno pri nas!

Slovenska in drugojezična literatura v veliki izbiri. Leposlovje in znanost, zlasti pa še pedagogika so v veliki meri vedno na razpolago.

Knjigarna
Učiteljske tiskarne,
Ljubljana, Frančiškanska ul. 6
Podružnica
Maribor, Gor. gosposka 44

DRAGO GORUP & Co. LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 16/1.
Izdelava in prodaja damske in moške konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

Manufakturna trgovina A. ŽLENDER Ljubljana, Mestni trg 22

Velika zaloga blaga za damske plašče in obleke, baržunov in plišev, različne svile, krasne flanelne, zastorov, flanelastih in prešitih odej, gradnja za posteljino ter fino in trpežnobo perilo blago. — Perje in puh. — Priznana najugodnejši nakup.

Oblačila

vseh vrst za moške, fante in dečke, osobito zimske suknje, sportne hlače, lovske suknjice, pelerine itd. najceneje samo

v konfekcijski trgovini „FRANDE“
K. Derenda — Ljubljana, Gradišče 2, poleg nunske cerkve

Tvrdba Ign. Žarai - „Pri nizki ceni,

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA ŠT. 11

priporoča

bogato zalogo raznega modnega blaga, vseh vrst perila, kakor rokavic, nogavic, srajc, kravat ter damsko konfekcijo. Potrebščine za krojače in šivilje.

NA DEBELO IN DRONO

DEŽNIK

L. MIKUŠ

LJUBLJANA
Mesni trg štev. 15

Na malo
Na veliko

Ustanovljeno l. 1839.
Telefon št. 2282.

Avgust Agnola
LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 10.
Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletne opreme za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. **Luksuzni predmeti.**

Za božič in novo leto

prodaja ure, zlatnine, briljante in srebrnino **z 20 % popustom**

Pakiž Ivan, Ljubljana, Pred škofijo 15

VELETRGOVINA F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

RESTAVRACIJA NOVI SVET

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKE CESTA 14

7000 STENSKIH SLIK

vam nadomesti 7000 sličic, ki jih prejmete, ako naročite naš epidiaskop (radioskop) za ceno Din 1600/—. Ako želite, lahko odplačujete v mesečnih obrokih po Din 200/—

VSAKA ŠOLA

si lahko nabavi ta aparat po tako ugodnih plačilnih pogojih. — Zahtevajte prospekt!

UČITELJSKA TISKARNA-ODDELEK ZA UČILA
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

Naročila sprejema tudi podružnica Knjigarne Učiteljske tiskarne v Mariboru, Gorenja gosposka ul. 44